

december 2024 כסלו תשפ"ה editie 82/3

ALEH עולה

UITGAVE VAN IRGOEN OLEI HOLLAND • בטאון ארגון עולי הולנד

הג הנובה שמחה!

קרן חירום NOODFONDS

NIEUWE OPROEP

Na de afschuwelijke gebeurtenissen rond de Gazastrook op 7 oktober 2023 - 'zwarte Sjabbat' - Simchat Tora, en de daaropvolgende oorlog, heeft het Hoofdbestuur (HB) van de IOH op initiatief van voorzitter Marion Levkovits een Noodfonds opgericht. Dit stelt zich ten doel de financiële problemen en daarmee het leed van oorlogs- en terreurslachtoffers met een Nederlandse achtergrond enigszins te verzachten.

Het HB is toen meteen tot een inzamelingsactie bij particulieren en instellingen, zowel in Israël als ook in Nederland, overgegaan. Dit heeft tot dusver het aanzienlijke bedrag van N 185,000 opgeleverd.

Getroffenen van Nederlandse afkomst werden gesignaleerd door de sociale stichtingen ELAH en NINI, of meldden zich rechtstreeks bij het kantoor van de IOH. Een adhoc-commissie van drie IOH leden besliste over toekenning op basis van een rapportage van een van beide sociale instellingen. Een totaal van ruim 30 erkende aanvragen werd met een eerste bedrag van tot NIS 5.000,- gehonoreerd. Slechts enkele aanvragen werden afgewezen of, vanwege de leeftijd van cliënt, doorverwezen naar het Jad Davids fonds en meestal door dit fonds gehonoreerd.

Het merendeel van de door het fonds geholpen personen betrof geëvacueerden uit de westelijke Negev (Oteef Aza), alsook een aantal uit de noordelijke grensstreek bij Libanon. Veelal betrof het schrijnende gevallen van mensen die alles verloren hadden, zonder werk zaten, sociale begeleiding en therapeutische behandeling nodig hadden, hoge onderhoudskosten hadden, kleding misten, winterkleding moesten aanschaffen wegens evacuatie naar koudere delen van het land, en/of extra reiskosten maakten naar verpleeginrichtingen waar gewonde familieleden verbleven. Incidenteel werden ook anderen, die door de oorlogstoestand financieel in moeilijkheden geraakt waren, gesteund. Zoals soldaten, die extra uitrusting nodig hadden; en gidsen,

werkeloos door het wegvallen van toerisme en/of de ontoegankelijkheid van de grensgebieden. In al deze behoeften werd slechts gedeeltelijk, laat, of in het geheel niet door de overheid voorzien.

Momenteel staat er nog een relatief klein bedrag op de rekening, dat wij in eerste instantie voor nieuwe aanvragen willen reserveren, die nog af en toe opduiken.

Slachtoffers, zelf uit Nederland afkomstig, of waarvan tenminste één van de ouders of grootouders uit Nederland afkomstig is, die duidelijk door de oorlogsomstandigheden in financiële moeilijkheden zijn geraakt, welke niet op andere wijze vergoed zijn, kunnen zich alsnog tot de IOH wenden: tel. 03-5625611, of email: IOHolland.office@gmail.com

Daarnaast blijken ook sommigen onder degenen die wel een eerste uitkering van de IOH hebben ontvangen, nog steeds in uiterst moeilijke omstandigheden te verkeren. Die willen wij graag aanvullende steun aanbieden om ten minste hun financiële nood nog enigszins te kunnen verzachten.

Daarom wenden wij ons hierbij ook opnieuw dringend tot onze donors, en tot degenen die dat nog niet hebben gedaan, ons te helpen onze getroffen landgenoten bij te staan! Dit kunt u doen via:

1. Storting op rekening # 237069 Bank Mizrahi Tefahot -20; Filiaal 494 - HaHashmonaim, Tel Aviv; onder vermelding van: "Donatie Noodfonds"; (Vanuit het buitenland: Iban: IL66 0204 9400 0000 0237 069 Swift: MIZBILIT t.n.v. Irgoen Olei Holland);
2. Per creditcard via een telefoontje naar het kantoor van de IOH op telefoonnummer: +972-3-562-5611.

Uw bijdrage wordt ten hoogste gewaardeerd!

James Loewenstein,

Secretaris HB

COLOFON

December 2024 כסלו תשפ"ה
December 82 nummer 3

Oplage: De Aleh wordt digitaal of afgedrukt gelezen in meer dan 1000 huishoudens van leden en belangstellenden en staat tevens op onze website.

Aleh is een uitgave van Irgoen Olei Holland.
Copyright © Irgoen Olei Holland.

REDACTIE

Bart Berman, Rivka Hellendall, Rob Coopman, Ya'akov Almor

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE

Chris Bonfeel, Chawa Dinner-Loopuit, Yaron Dotan, Naftaly Godesh Tal'or, Ruth de Jong, Carli Kooijman (Pointer), Anton Kras, Helen Laub, Marion Levkovits-Bamberger, James Loewenstein, Harry Polak, Michael Polak, Hans Schippers.

VORMGEVING

Efrat Sraya

DRUKWERK

Hauser Printing

ADVERTENTIE-ADMINISTRATIE

Kantoor IOH | tel: 03-5625611 fax: 03-5625575
ioholland.office@gmail.com; www.ioh.co.il

REDACTIEADRES Aleh

e-mail: Alehioh@gmail.com

fax: 03-5625575

IOH - t.a.v. redactie Aleh

POB 872, 5510801 Kiryat Ono

Bijdragen als e-mail attachment.

Ingezonden stukken in Word formaat (*.doc file).

Foto's als JPG bestand, min. 500 KB.

LIDMAATSCHAP

Het lidmaatschap van de IOH kost in 2025 NIS 295,-.

Tot 1 april betaalt u NIS 270,-.

ABONNEMENTEN

In Nederland € 45,- per jaar.

Buiten het eurogebied \$ 70,- per jaar.

De redactie van Aleh en het hoofdbestuur van Irgoen Olei Holland zijn niet verantwoordelijk voor de inhoud van de advertenties. Anonieme bijdragen en brieven worden niet geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de naam op verzoek geheim gehouden. Plaatsing van een ingezonden brief betekent niet dat de redactie zich met de inhoud verenigt. De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden stukken in te korten, te redigeren of niet te publiceren.

CONTRIBUTIES VAN LEDEN EN DONATIES VAN IEDEREEN ZIJN WELKOM. ONZE BANKGEGEVENS STAAN HIERNAAST

OP DE VOORPAGINA: Alle chanoekiot op de voorpagina en op de binnenpagina's van deze Aleh zijn vervaardigd door Michael Polak.

INHOUD

- 2 **Noodfonds – Nieuwe Oproep**
- 4 **Van de voorzitter**
- 6 **Van de redactietafel**
- 6 **Uit kantoor geklapt**
- 7 **Personalia**
- 8 **Uit de ouderhuizen** ▶ Drone op Beth Juliana
- 10 **Jad Davids**
- 11 **Thessaloniki, het Jeruzalem van de Balkan** ▶ Hans Schippers
- 16 **Uit de Gemeenschap**
- 16 **Reservist geïnterviewd** ▶ Rivka Hellendall
- 19 **Peinzend** ▶ een gedicht van Helen Laub
- 20 **Michael Polak zocht en vond soeka van zijn ouders**
- 21 **Gevallen soldaten** יהי זכרם ברוך
- 23 **Oproep Pointer**
- 24 **Columns** ▶ Nieuwtjes uit Peki'in door Ruth de Jong
- 27 **Nieuws uit Joods Nederland** ▶ Harry Polak

Bankgegevens Irgoen Olei Holland | Bank Mizrahi
Tefahot | Filiaal 494 - HaHashmonaim, Tel Aviv Rekening
237069 | Swiftcode: MIZBILIT | Ibannummer:
IL66 0204 9400 0000 0237 069

CHANOEKA SAMEACH!

Met een beetje meer optimisme in mijn hart begin ik aan mijn Chanoeka-stukje. Er is een wapenstilstand in het noorden! De evacués, die al meer dan een jaar geleden hun woonplaatsen daar moesten verlaten, keren nu met enige vrees in hun hart terug naar hun huizen, hoe verwoest of beschadigd ook, om het leven weer op te kunnen bouwen.

Het is nog lang niet genoeg, de laatste paar maanden waren zwaar en ook in onze oud-Nederlandse gemeenschap hebben wij het verlies van dappere soldaten moeten meemaken. Lang niet alle soldaten kunnen thuis de vertrouwde chanoekia met hun familie aansteken en ik heb zelfs voor mijn drie kleinzonen een 8 cm. lange,

opvouwbare chanoekia met bijpassende kaarsen gekocht, die zij waar dan ook kunnen aansteken en daarna weer in hun uniformzak kunnen stoppen tot de volgende dag. Hoe dan ook, wij Joden passen ons aan, om zelfs in de donkerste hoekjes onze historie niet te vergeten en licht te laten schijnen. De chanoekalichtjes laten de wereld zien dat het Jodendom waard is om voor te vechten, net als de Makkabiërs destijds. Het inspireert ons allen om ook onder de moeilijkste omstandigheden op te staan en ons volk en onze waarden te verdedigen. Vandaag leven wij in een wereld waarin het antisemitisme helaas weer de kop opsteekt. In ons hart zijn wij nog steeds als de Makkabiërs en bij het aansteken van ieder lichtje zeggen wij hen dat wij het waard zijn te bestaan. Dit geeft ons de kracht om toch tegen elkaar te zeggen: "Chanoeka Sameach."

Cleveringa-lezing

Ook dit jaar heeft Chaya Brasz weer haar best gedaan de Cleveringa-lezing op 26 november per Zoom te

DE VERSCHIJNINGSDATA VAN ALEH IN 2025

Geplande nummers in het jaar 2025	Wanneer is de laatste dag om kopij in te leveren?	Wanneer verschijnt de nieuwe ALEH?
83/1 Pesachnummer	10 februari	10 april

Adverteren in Aleh doet verkopen!

Advertentietarieven worden op aanvraag verstrekt door het kantoor van de IOH

פרסם ב"עלה" ותגיע לאלפי קוראים!
לקבלת תעריפי פרסום אנא פנה למשרד ארגון עולי הולנד

Advertise in Aleh and reach many thousands of readers!
For advertising rates please apply to the office of Irgoen Olei Holland

organiseren. Maar de oorlogsomstandigheden van eind november lieten dat nog niet toe. Net als vorig jaar komt er dan ook een verlate Cleveringa-lezing in het voorjaar en we hopen dat de luchtarmen dan zijn opgehouden, zodat niemand meer tijdens de lezing naar de schuilkamer moet vluchten.

Intussen probeert het Hoofdbestuur ook enkele sprekers in Nederland te benaderen om onze serie Zoom-lezingen uit de coronaperiode voort te zetten. Ten gevolge van de oorlog komen immers niet alle afdelingen regelmatig bij elkaar – Be'er Sheva en Jeruzalem uitgezonderd. Ik

beschouw deze toestand dus maar als het halfvolle glas, waarbij iemand mij er op attendeerde, dat het glas altijd vol is, half met water, half met lucht. Een goede reden om optimistisch door te gaan!

NOODFONDS

Dankzij het mooie artikel van James Loewenstein in de vorige Aleh, beschikken wij nog over een bedrag, dat wij kunnen besteden aan slachtoffers van de oorlog. Het fonds is bestemd voor mensen die zelf afkomstig zijn uit Nederland of via hun ouders of grootouders. Eenieder uit

deze groep, die in nood is gekomen door de oorlog, kan zich tot ons kantoor wenden voor informatie.

CONTRIBUTIE

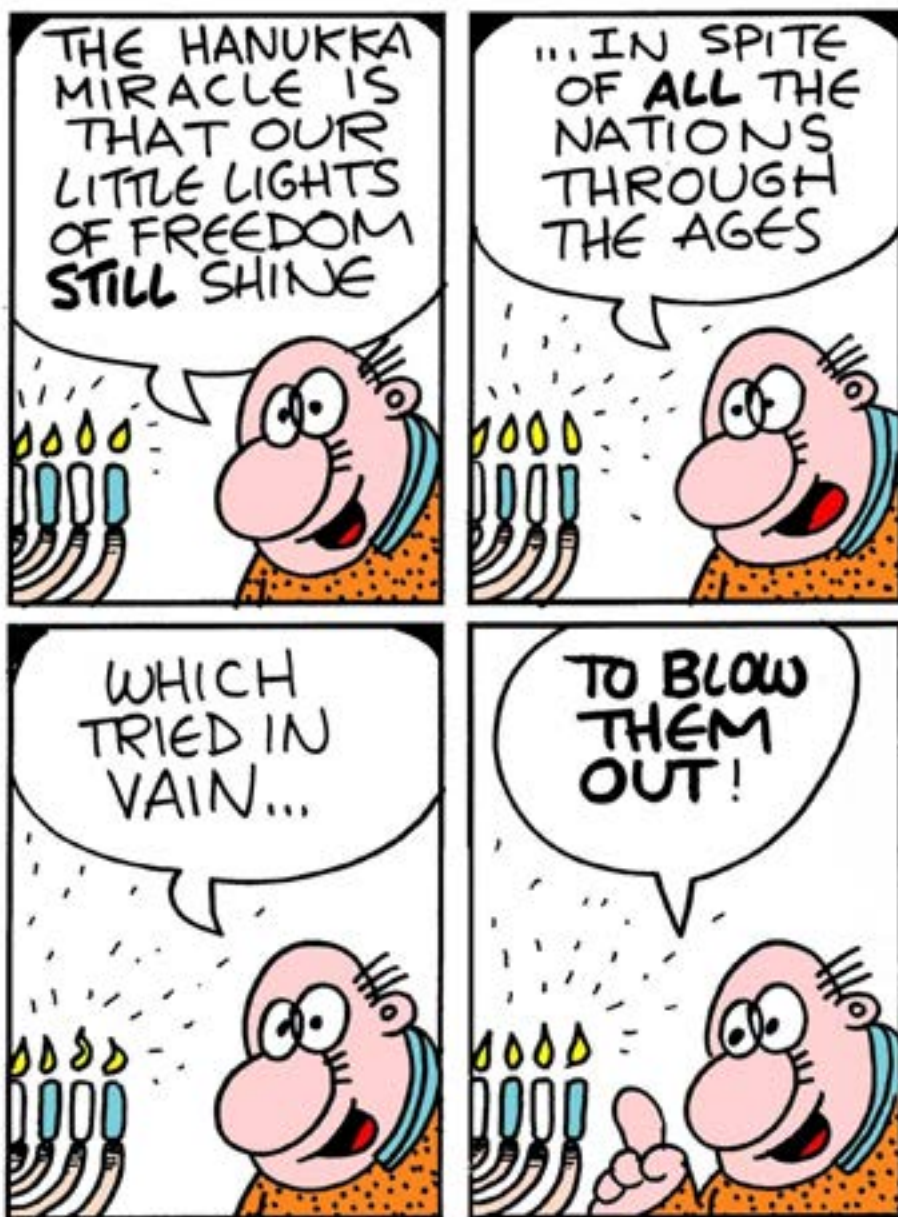
Voor wie de twee AV's heeft bijgewoond, is het duidelijk dat de IOH veel heeft moeten interen op haar eigen vermogen. Daarom hebben wij moeten besluiten de jaarlijkse contributie iets te verhogen, namelijk NIS 270,- voor degenen die vóór 1 april betalen en na die datum NIS 295,-. Wij hebben uw bijdrage broodnodig en waarderen het zeer als u zo vlug mogelijk deze contributie voldoet, opdat wij als vereniging al onze activiteiten en hulpverlening kunnen voortzetten!

Ik wens u allen hierbij nogmaals fijne Chanoeka-dagen waarin de gegijzelden hopelijk uit Gaza eindelijk weer bij hun families zullen zijn teruggekeerd.

Marion Levkovits-Bamberger,
voorzitter

marionvoorzitter@gmail.com

Dry Bones

VIER NUMMERS PER JAAR!

Met kunst en vliegwerk is de redactie van Aleh erin geslaagd om in het jaar 2024 weer vier nummers aan de leden te bezorgen. Het verlate winternummer van het jaar 2023 verscheen immers pas eind januari van 2024. Daarna volgde een digitaal Pesach nummer en voor Rosj Hasjana kregen de leden weer een traditioneel dikke en in kleur gedrukte Aleh in de brievenbus. De Aleh die we nu voor Chanoeka samenstelden is – net als de Pesach Aleh – een verkorte digitale uitgave. Verslagen van de afdelingen kwamen helaas niet bij ons binnen.

We hopen dat er voor eenieder wat leesplezier aan vastzit, naast de gebruikelijke minder leuke mededelingen die vooral betrekking hebben op de gevolgen van de oorlog.

Als redactie rekenen we ook op een verder voortbestaan van de Aleh. De besluiten daarover – en vooral de uitvoering van genomen besluiten – zijn in de vertrouwde handen van het Hoofdbestuur. Vol verwachting klopt ons hart, zullen we maar zeggen.

Wij wensen onze lezers fijne feestdagen en een voorspoedig 2025 toe!

De Aleh-redactie

UIT KANTOOR GEKLAPT!

Deze keer alleen een korte, maar wel een heel belangrijke mededeling van ons IOH-kantoor. Het betreft de contributie voor uw lidmaatschap over het nieuwe jaar 2025. Na meer dan tien jaar, heeft de IOH uw bijdrage helaas met NIS 20,- moeten verhogen, maar wie tot 1 april betaalt krijgt uiteraard korting!

Dus tot 1 april 2025 maakt u NIS 270,- over.

Daarna betaalt u de volledige prijs, namelijk NIS 295,-.

Onze uitgebreide bankgegevens staan elders in de Aleh onderaan blz. 3 en ook nog eens onderaan de IOH-Contactpagina, helemaal achterin. Vermeld bij de overmaking "Contributie 2025".

Opbellen naar kantoor kan natuurlijk ook! Ons telefoonnummer is: 03-5625611.

Fijne feestdagen en een voorspoedig 2025!

Chris Bonfeel

PERSONALIA

GEBOREN

Kleinzoon voor Henriette en Baruch Bar-Tel
Twee achterkleinkinderen voor Chava en Jehuda Dinner
Achterkleinzoon voor Sara Katzenelson
Twee achterkleinkinderen voor Froukje en Barend Noot
Achterkleinzoon voor Selma Spetter
Achterkleinzoon voor Ayala Zion

OVERLEDEN

Mw. Betty Bausch-Polak, Kfar Saba
Mw. Elishewa Judith de Haas-van Dijk, Rehovot
Dhr. Menachem Ilan, Herzliya
Mw. Ruth Lange-Eisenmann, Herzliya
Dhr. Joop Yehoshua Lissauer, Herzliya
Mw. Nurit Margalit, Petach Tikva
Mw. Ilse McMurray-Hasgall, Haifa
Dhr. Micha Neuhaus, Jeruzalem
Mw. Mazal Velleman-Perrez, Jeruzalem

יהי זכרם ברוך

GEVALLEN

Omer Moshe Ge'al Dor z"l 19/11/24
kleinzoon van Ya'akov Ge'al Dor (Jacques van Gelder) en Shoshana Yitschaki
Hillel Dinner z"l 23/12/24 kleinzoon van Uri en Ruth Dinner

יהי זכרם ברוך

OLIEM

Dan Cohen

Familie Amir en Daphne Katzin-Cohen

ברוכים הבאים!

DOCOSTORY LTD

Uw verhaal is een
BOEK WAARD

Wij zijn gespecialiseerd in het **documenteren** en **schrijven** van **biografieën**, in het **Ivrit**, Nederlands en Engels. Laat uw levensverhaal vereeuwigen door een professioneel team.

Miriam Dubi Gazan, geschiedschrijver

TEL: 972-9-741 94 71 • FAX: 972-9-746 48 67

MOBIEL: 054-7400068

miriamdubi@bezeqint.net • www.docostory.com

BETH JULIANA ► EEN DRONE OP BETH JULIANA

“Hallo Sivan, ik wil dat de hele wereld zal zien naar wie een drone uit Libanon is afgevuurd. Hij landde immers op een bejaardenhuis in Herzliya. Mijn vader, Yossi Dotan, is ongeveer 90 jaar oud en het bejaardentehuis is niet minder dan het Nederlandse Beth Juliana!” Zo schreef Yaron Dotan over zijn vader aan een bekende blogger.

Hij vervolgde: “Mijn vader was het doelwit van een aanval van de terroristische organisatie Hezbollah uit Libanon. Hij, en tientallen andere Holocaust-overlevenden uit Nederland. Hezbollah probeerde nu diegenen te vernietigen, die het de nazi's niet gelukt is ze te vermoorden. Ze zullen daarin niet slagen. Mijn vader heeft vele nakomelingen door het hele land, en zij zijn de echte overwinning.”

Tientallen bejaarde inwoners van Beth Juliana – voor een groot deel voormalige Nederlanders – schrokken op vrijdagavond 11 oktober na de Kol Nidrei dienst wakker door het geluid van het luchtalarm en even later schudde het hele gebouw van de klap. Gelukkig heeft de aanval geen enkele dode of gewonde veroorzaakt! Het personeel van Beth Juliana stond de bewoners uitstekend bij, vooral degenen die zichzelf niet snel naar de veilige ruimte konden verplaatsen.

Yaron schreef verder: “Vader vertelde me dat hij na het avondgebed op

Jom Kipoer (ze hebben een speciale voorzanger voor deze dag) om negen uur naar bed ging en vervolgens werd gewekt door een luchtalarm. Ze werden geëvacueerd voor een paar uur. Er was onderzoek nodig en verdere afhandeling van de veroorzaakte schade. Er heerste vooral grote schrik, maar vader vertelde dat hij verder gewoon is doorgegaan met vasten, tot het einde van de

De schade aan het gebouw

Een foto van overwinning. Yossi Dotan leert met twee van zijn nakomelingen: Dat is sterker dan de nazi's en sterker dan Hezbollah.

vastendag de volgende avond. 's Ochtends heeft een van de bewoners bij het lezen van de Tora het dankgebed Hagomel uitgesproken namens alle bewoners. Er is ook een zin in het gebed van de Hogepriester volgens de ritus van de Asjkenazische Joden, die opeens heel actueel is geworden: Voor de mensen van het Sharon-gebied – mogen hun huizen niet hun graven worden.

Volgens mij moet het incident aangegrepen worden voor voorlichting. De Koning der Nederlanden, naar wiens grootmoeder dit gebouw is vernoemd, bracht enkele jaren geleden, in de tijd van corona, een bezoek aan het huis en ontmoette de bewoners. Mijn vader is eerder door de Koningin der Nederlanden tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau benoemd. Ik eis dat Nederland en de hele vrije wereld een aanval op bejaarde mannen en vrouwen, overlevenden van de Holocaust, zullen veroordelen, ondanks de aanwezigheid van moslims in elk land..." Tot slot wenste Yaron Dotan onze lezers Besorot tovoet toe.

Redactie

Jad Davids יד דוידס
The Joseph Zvi Davids Welfare Fund Ltd.

**U WILT IEMAND
EREN OF EEN
CADEAU GEVEN?**

En tevens Jad Davids
steunen om anderen
te helpen?

Schenk dan een mooie oorkonde!

elk bedrag vanaf 100 ₪
is welkom

een "zilveren" oorkonde vanaf 500 ₪
een "gouden" oorkonde vanaf 1000 ₪

**Neem contact op met:
Davidsfonds60@gmail.com**

Elke andere donatie is
natuurlijk ook altijd welkom
(vrij van belasting)

**Bank Leumi: 10
Snief Raanana: 828
Rekening nummer:
6290046**

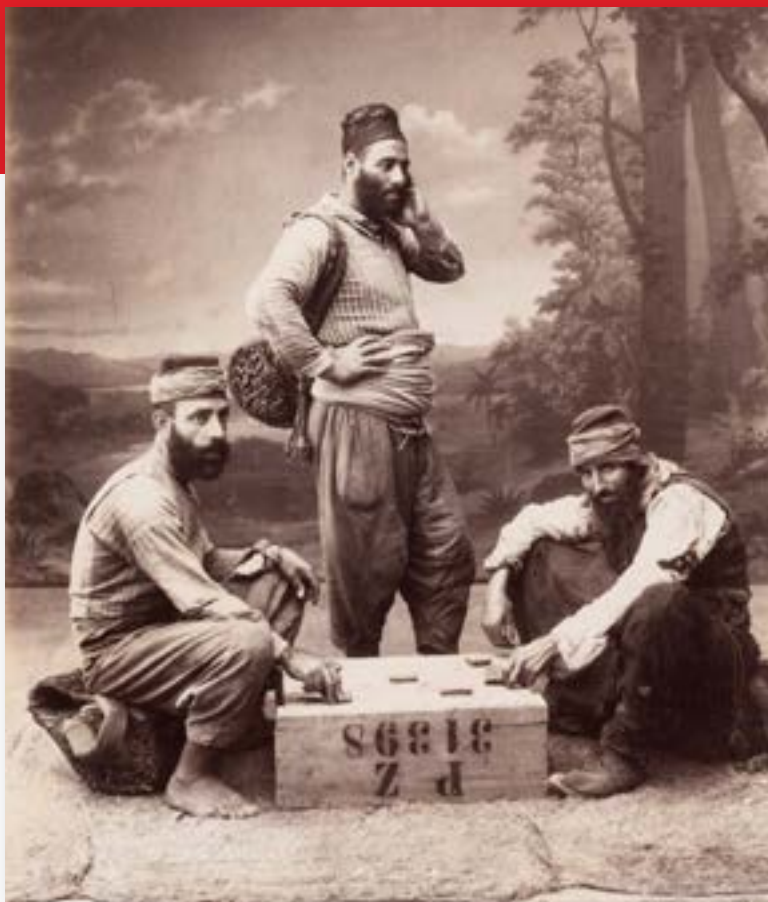
*Voor oorkonden van Jad
Davids kunt u zich wenden tot:
054-4333105, Bij geen gehoor
graag een bericht achterlaten.*

*Bankrekening Jad Davids: 215200/95, Bank
Leumi Ra'anana, snief 942,
graag met vermelding van naam en adres
(voor de kwitantie).*

THESSALONIKI, HET JERUZALEM VAN DE BALKAN

Door Hans Schippers

De als ontwerper opgeleide Franse zakenman Pierre de Gigord was een reisfanaat. In 1964 trok hij liftend naar India, waarbij hij ook een in Istanboel wonende tante opzocht. Zij leidde hem rond en Pierre raakte gefascineerd door de stad. Later zette hij in Frankrijk een bedrijf op dat door de Turkse folklore geïnspireerde kleding ging verkopen. Tijdens zijn bezoeken aan Turkije legde hij een uitgebreide collectie foto's aan van het dagelijks leven in het Ottomaanse Rijk tussen 1870 en 1920, de pionierstijd van de fotografie. Het deel dat betrekking had op het rijke Joodse leven in Saloniki, zoals Thessaloniki toen heette, schonk hij een paar jaar geleden aan het Joodse Museum in Parijs. Dat wijdde in 2024 een mooie expositie aan een voor velen onbekende wereld.

Joodse dragers

Joden in Saloniki

De foto's lieten zien dat de Joden in de stad met hun fezzes en lange gewaden niet te onderscheiden waren van hun islamitische stadgenoten. Ze waren veelal 'dragers' van beroep en vervoerden allerlei spullen. Andere foto's laten Joodse vissers zien, een beroep dat buiten Saloniki zelden door Joden werd uitgeoefend. Of een groepje musici met hun instrumenten. Zij zongen en speelden op bruiloften, bij besnijdenissen en andere feestelijke gelegenheden.

Er zijn ook foto's van straatfereeltjes, spelende kinderen, of de drukte bij het station en bij het eenjarig jubileum van het bestaan van de Turkse republiek in 1909. Een heel mooie foto is die van de kade voor de veerboot. Je ziet traditioneel geklede Joodse vrouwen, maar sommigen kozen voor moderne 'Europese' kleding. Mannen droegen fezzes, hoeden of een tulband. Er waren ook afbeeldingen van werkplaatsen en fabrieken, zoals een foto van de grote bierbrouwerij Olympus van Fernandez en Misrahi.

Joodse vissers

Griekse en Sefardische stad

Saloniki was van oorsprong een oude Grieks-Joodse stad. Traditioneel was de Joodse bevolkingsgroep er namelijk zeer aanzienlijk. Benjamin van Tudela trof er rond het jaar 1200 zo'n 500 in hoofdzaak Grieks-Joodse families. Zij werkten vooral in de op export gerichte textielnijverheid. Ruim 200 jaar later namen de Ottomanen de stad in. Toen in 1492 de Joden uit Spanje en later Portugal werden verdreven opende de Sultan in Istanboel de grenzen van zijn rijk. Dat de vluchtelingen vaak goede handelscontacten hadden, speelde een rol bij die beslissing. Het aantal Joodse inwoners van Saloniki liep snel op tot zo'n 20.000 rond 1500. Er was toen een Hebreeuwse drukkerij en een Talmoed Tora-school. Net als de christelijke inwoners van de stad moesten Joden een speciale belasting betalen, maar verder hadden zij een grote mate van autonomie binnen hun gemeenschappen.

De Joodse nieuwkomers spraken Ladino, hun specifieke Joodse taal uit Spanje. Zij woonden in wijken, die bestonden uit enkele straten rond een synagoge. De namen van de synagogen waren ontleend aan de steden die ze in Spanje hadden moeten verlaten. Rond 1650 vormden deze 'Sefarden' waarschijnlijk de grootste

bevolkingsgroep in Saloniki. Er waren toen 56 Joodse, 48 islamitische en 16 christelijke wijken. Of alle wijken in omvang met elkaar te vergelijken waren is niet duidelijk.

Valse Messias

In het midden van de zeventiende eeuw gonsde het in heel Europa van geruchten over de 'eindtijd' en de komst van de Messias. Dat zou gebeuren in het jaar 1666. Joodse gemeenschappen in Oost-Europa werden geteisterd door bloedige pogroms en het verlangen naar de Messias nam toe. Een sterk onder invloed van de kabbala staande Joodse mysticus Sabbatai Zvi, maakte bekend dat hij de Messias was. Hij kwam uit Smyrna, het huidige Izmir in Turkije. Op zwerftochten door het Midden-Oosten kwam hij regelmatig in conflict met andere Joden, maar hij slaagde er steeds weer in vermogende beschermers te vinden en kreeg een groot aantal volgelingen, zelfs in West-Europa en Nederland. Begin 1666 trok Sabbatai Zvi naar Istanboel waar een vooraanstaande volgeling verklaarde dat hij daar de kroon van de Sultan op zijn hoofd zou zetten. Daar moesten de Ottomaanse machthebbers niets van hebben. Hij werd gevangengezet en bekeerde zich tot de islam. Zo'n 350 Joodse families die eveneens tot de islam waren overgegaan moesten zich

Traditioneel geklede Joodse mannen in Saloniki

in Saloniki vestigen, in een eigen wijk met moskee. De Ottomaanse overheid verdacht hen ervan crypto-Joden te zijn, aangeduid met de naam 'domne' zoals in Spanje marranen bestonden.

Industrialisatie

In de tweede helft van de negentiende eeuw begon in Saloniki een industrialisatieproces. Joden en ook de 'domne' speelden daarin een vooraanstaande rol. Inmiddels bestond in Saloniki een van oorsprong uit Italië afkomstige Joodse elite. Uit die kringen richtte de familie Allatini een door stoomkracht aangedreven meelfabriek op. Iets later volgde een grote spinnerij van Torres en Misrahi en een steenfabriek eveneens van Allatini. De 'domne' waren actief in de tabak- en textielhandel. Daaronder ontstond een tussenklasse van kleine ondernemers en winkeliers. Verreweg de grootste sociale groep bestond uit arbeiders, die meestal onder abominabele omstandigheden in de fabrieken werkten. Het socialisme vond onder hen veel aanhang.

Ook op cultureel terrein gebeurde er in de negentiende eeuw het nodige. In 1873 is in Saloniki een seculiere Joodse school van de Alliance Israélite Universelle opgericht.

Joodse vrouw

Dit was jarenlang tegengehouden door rabbijnen, die vreesden voor verlies aan invloed. Een jaar later verscheen een eerste nummer van het blad El Lunar, gevolgd door de krant La Epoca.

Politieke woelingen

Er waren echter ook tekenen van naderend onheil. Het Ottomaanse rijk verloor geleidelijk aan *zijn* macht en moest onder druk van het opkomend nationalisme

Eerste verjaardag van de revolutie der 'Jong Turken'

Kinderen maken een wandeling buiten de stadsmuren

Wel vertrokken in deze periode Joden uit Saloniki naar het Britse mandaatgebied Palestina, de Verenigde Staten en Frankrijk. In het laatste land vestigde zich onder meer de grootvader van de Franse politicus Sarkozy.

Rampzalig einde

Noord-Griekenland werd in april 1941 door de Duitsers bezet. Ruim een jaar later begon de Jodenvervolgning met de publieke vernedering van zo'n 9.000 mannen, die op het centrale plein van de stad in de brandende zon urenlang allerlei oefeningen

voortdurend gebied afstaan. De in Saloniki begonnen Jong-Turkse beweging greep in 1908 de macht. Turkije werd een republiek. Maar ook zij konden de neergang van het Turkse rijk niet voorkomen. Saloniki en omgeving werden vier jaar later deel van Griekenland.

De Grieken wisten niet goed wat ze met de bijna 90.000 – onderling hoofdzakelijk Ladino sprekende – Joden aan moesten. In 1923 vond een grote bevolkingsuitwisseling plaats van islamieten uit Griekenland en christenen uit Turkije. De 'domne' vertrokken met de andere islamieten en mogelijk hadden de Grieken het liefst gezien dat ook de Joden waren afgereisd. Dat was echter niet het geval.

moesten doen. Zogenaamd om te zien of ze fit genoeg waren voor dwangarbeid. Enkele maanden later werd met medewerking van het stadsbestuur de eeuwenoude Joodse begraafplaats met de grond gelijk gemaakt. De Duitsers en de gemeente gebruikten de grafstenen om openbare gebouwen en kerken te restaureren.

Begin 1943 concentreerden de Duitsers de ongeveer 50.000 Joden van Saloniki in twee getto's. Vandaaruit volgde van maart tot augustus van dat jaar hun deportatie naar Auschwitz. Uit dit vernietigingskamp keerden amper duizend overlevenden terug. Velen van hen vestigden zich

Treinstation van Saloniki

Haven van
Saloniki

LEVENSTESTAMENT

Er is tegenwoordig geen juridische procedure meer nodig om een zaakwaarnemer te benoemen voor mensen die niet meer in staat zijn belangrijke beslissingen te nemen. U kunt nu, terwijl u daar nog toe in staat bent, bepalen wie uw persoonlijke, medische en financiële zaken regelt vanaf het moment dat u daar niet meer zelf over kunt beslissen.

Dat is de bedoeling van het levenstestament.

Het grote voordeel van die beslissing om dat tijdig te doen is dat u bespaart op de kosten van een juridische procedure later. Bovendien maakt **U** de keuze van de betreffende persoon die voor u op gaat treden en niet de rechtbank.

Alleen advocaten die een speciale opleiding hebben gevolgd zijn bevoegd een levenstestament op te maken.

Wij hebben die bevoegdheid en capaciteit.

Indien nodig kan het document bij u thuis worden opgemaakt.

Kolbrener & Zafrany Law Firm

esther@zk-adv.co.il

+972 58-7188-536

UIT DE GEMEENSCHAP

TSVIKA (40), RESERVIST SAYERET GOLANI IK KAN MIJN VRIENDEN NIET IN DE STEEK LATEN

DOOR RIVKA HELLENDALL

De Nederlandse gemeenschap in Israël heeft veel partners, kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen in militaire dienst. Zij dragen bij aan de verdediging van ons land. Rivka Hellendall besloot er enkele te interviewen. Dit is haar eerste bijdrage.

Tsvika is geboren in Amsterdam, maar woont al van kleins af aan in Israël. Hij groeide op in Jeruzalem en is in het dagelijks leven ingenieur. In zijn vrije tijd fietst hij graag en geniet hij van de natuur om hem heen in zijn woonplaats, een mosjav in de buurt van Beit Sjemesj.

Tsvika heeft het grootste deel van dit jaar niet in de mosjav doorgebracht, maar in reservedienst in bataljon 6724 (Gadsar 9 Sayeret Golani bemiloeiem), als choveesj kravi (combat medic): "Sinds het uitbreken van de oorlog op 7 oktober 2023 tot begin november 2024 is ons bataljon 239 dagen in miloeiem geweest. Onze eenheid heeft de op een na langste actieve reservediensttijd gehad van allemaal." De eerste dagen van de oorlog bracht Tsvika door op de Hermon, toen het nog leek alsof er daar een invasie nodig zou zijn. Tsvika's

Tsvika op weg in Kfar Kila

eenheid was alert op de noordgrens met Syrië, waar verschillende terreurgroepen dreigden aan te vallen. Hij zou er vijf maanden gestationeerd blijven, waarvan de laatste anderhalve maand op Har Dov, een tussen Syrië, Libanon en Israël omstreden gebied: "Als je steeds lang ergens bent, kun je ook een routine opbouwen." Zijn eenheid werd ondertussen gesteund door donaties uit binnen- en buitenland om hun uitrusting te optimaliseren.

Na een pauze diende Tsvika opnieuw op de Golan Hoogvlakte tegenover Syrië. Zijn eenheid was als eerste ter plaatse na de aanval met een Hezbollah raket op het

Druzenstadje Majdal Shams, die twaalf voetballende kinderen het leven kostte. Na een onderbreking van een maand begon op Rosj Hasjana de inval in Libanon bij Metoela, het noordelijkste punt van Israël. Ze brachten er onafgebroken vijftien dagen door—ongekend lang, want de meeste soldaten gaan iedere paar dagen in en uit Libanon: "We hadden maximaal voor een paar dagen eten mee, dus we waren afhankelijk van nieuwe proviandering, die met legervoertuigen werd aangevoerd. Jongere soldaten konden door de tijdsduur de mentale druk van onze militaire operatie minder goed aan, dus er was ook wel wat ruzie en spanning onderling. We zochten huis na huis naar 'intelligence' en wapens van Hezbollah. We hadden niet verwacht dat we steeds verder konden trekken, maar we troffen er helemaal geen gewapend verzet aan, zodat we in een goed tempo door konden zetten: De dorpen die we binnentrokken waren allemaal verlaten. Mede door ons werk weten we nu dat de eerdere inschattingen over de hoeveelheid wapens en de tunnel-infrastructuur absoluut te laag waren. Vooral de nieuwere gedeelten van Kfar Kila (Kfarkela), een Libanees dorp aan de andere kant van de grens bij Metoela, zaten vol geschut tot pal op de grens. We hebben één keer 4,5 ton explosieven tegelijk opgeblazen." Het was meestal niet moeilijk om uit te vinden welke huizen er wapens in opslag hadden: de portretten van Hezbollah-soldaten of van [voormalig] Hezbollah-leider Nasrallah hingen vaak nog aan de muur. Niet alleen de huizen, maar ook tuinen en olijfboomgaarden zaten vol wapens.

Vrachtwagentje met raketten, dat naar Israël is gebracht. De vlag is van Gadsar (Gdoed sioer) 9.

Door Golani van wapens, bouwsels en bossages gezuiverd terrein, aan de Libanese kant van de grens van waaruit regelmatig op Metoela werd geschoten, dat aan de andere kant van de grens boven het hek te zien is.

Ondanks de lange maanden van gevaar en de onduidelijkheid over de toekomst, peinst Tsvika er niet over om te stoppen. Is er iets wat hem van gedachten zou doen veranderen? "Aan het begin van de oorlog was er een aanmeldingsoverschot van dertig procent bij de

reservisten, dat is nu anders. Je hoort wel over soldaten die weg willen om politieke redenen, maar ik ken zelf niemand die dat heeft gedaan. Ik blijf gaan voor mijn vrienden die het anders zonder mij zouden moeten doen. Die kan ik niet in de steek laten."

Een van de soldaten, Elyasaf Peretz hees de vlag van Gdoed sioer 9 op de ruines van Kfar Kila ter herinnering aan zijn broer Uriel, die 26 jaar geleden in Libanon sneuvelde. Zijn andere broer Eliraz sneuvelde 14 jaar geleden in Gaza.

Wapenvondst bij Kfar Kila.

UIT DE GEMEENSCHAP

EEN GEDICHT DOOR HELEN BROER-LAUB*

PEINZEND

*Ik klopte mijn deken uit
Buiten het raam
Een pluusje wol kwam los
En zweefde opgelaten in de lucht
Een mus kwam als een pijl gevlogen
En nam het pluusje mee
Als voering voor zijn nest*

*Het gaf mijn dag
Een opgewekte noot
Niets gaat verloren
Alles vindt zijn plaats
Waar het behoort te behoren*

*De afgevallen bladeren van de bomen
Dienen als mest
Voor de naar voedsel hunkerende aarde
Het zaadpluis van de kapokboom
Dient als vulling voor een beddezak
De afgevallen korrels
Uit de aren van het geoogste koren
Dienen als voedsel voor een veldmuis*

*Die op zijn beurt dient als voedsel voor de uil
De bijen vinden honing
In de bloempjes van de hei
Van die honing maakt men siroop
Die helpt tegen het hoesten
En ik zit op mijn gemak te luieren
In een luie stoel
Die hier met opzet voor mij is neergezet
Om na te denken, peinzend
Mijmerend
Te filosoferen*

*En zit mij af te vragen
Waarom een mens almaar poogt te proberen
Om al dat moois en eerbiedwekkend maaksel
Met man en macht in diggelen te gooien*

Helen Laub

*Dit gedicht is gepubliceerd in het boek *Eenvoudige verhalende gedichten voor eenvoudige normale mensen* van Helen Broer-Laub en per abuis niet geplaatst bij de boekbespreking door Bart Berman in het Rosj-Hasjananummer van Aleh, p.46.

UIT DE GEMEENSCHAP

MICHAEL POLAK ZOEKT DE SOEKA VAN ZIJN OUDERS

Beste lezers van Aleh,

Ik ben op zoek naar informatie over de soeka, die bij ons thuis in Amsterdam Nieuw-Zuid heeft gestaan, totdat wij eind 1969 op aliya gingen. Het gaat om de soeka van de familie Gerard en Han Polak. Mijn vader was een bekend advocaat en we woonden in de Gerrit v.d. Veenstraat 98. Ik herinner me deze houten soeka heel goed, al was ik in het jaar van onze aliya nog maar een kind.

Ik heb hem uit mijn herinnering getekend en daarom staan er bij dit verzoek twee, door mij gemaakte afbeeldingen. Er zijn geen foto's van.

De soeka werd elk jaar opnieuw door enkele timmerlieden opgebouwd en na afloop van Soekot weer ingepakt en in een magazijn bewaard, mogelijk in Amsterdam. Het enige wat ik verder weet is, dat we bij ons vertrek de soeka niet meenamen – hij was te groot. We gaven hem daarom aan de familie Aronson. Meer weet ik niet.

Ik ben op zoek naar informatie over wat er na 1969 met deze soeka is gebeurd. Wie herkent hem?

Mijn hartelijke dank

Michael Polak

Jerusalem

Mipo294@gmail.com

GEVONDEN!

De bewuste soeka is in 1988 via A. Aronson in de collectie van het Joods Cultureel Kwartier beland en heeft objectnummer M006666.

De heer Aronson heeft, naar zijn zeggen, de soeka tussen 1960-1970 gekocht van Gerard Polak. Dit moet dus in 1969 zijn geweest.

De oorspronkelijke bezitter van de loofhut zou de familie Kalker (effectenhandel) zijn geweest, dit ook aldus Aronson.

Als dit klopt, zou mr. Gerard Polak deze soeka dus gekregen of gekocht moeten hebben van de familie Kalker. Joël Cahen heeft in 1984 van deze soeka foto's gemaakt toen deze in de tuin van Olympiastraat 3 stond. Vriendelijke groet, Anton Kras.

Helaas zijn wij ook in deze Aleh genoodzaakt twee gevallen soldaten uit onze kringen te vermelden. יהי זכרם ברוך.

Ook kwamen er nieuwe gegevens binnen over een reeds eerder vermelde soldaat. Deze rubriek is een voortzetting van Aleh 81/3 p. 34-35 en Aleh 82/2 p. 40-42. Alle betrokkenen hebben via ouders of grootouders een band met Nederland. Onze documentatie is gebaseerd op informatie van de IDF en leden

van de IOH. Naftaly Godesh Tal'or vult steeds de genealogische informatie aan, deze keer bijgestaan door Chawa Dinner-Loopuit. Ons overzicht is misschien niet volledig. Daarvoor bieden we van te voren onze excuses aan. Graag ontvangen we aanvullingen en correcties.

Sergeant eerste klas (Rav Samal) Omer Moshe Gealdor uit Jeruzalem raakte als reservist in Zuid-Libanon ernstig gewond en is op 19 november jl. aan zijn verwondingen bezweken. Hij was 30 jaar en maakte deel uit van een Golani eenheid.

Omer Moshe woonde met zijn echtgenote Adi en twee kleine kinderen (3 jaar en 8 maanden) in Neve Tsuf. Ook zijn ouders Oren en Raya Geal Dor maken deel uit van deze kleine, religieuze gemeenschap. Omer is op Har Herzl in Jeruzalem begraven.

Hij was een kleinzoon van Ya'akov (Jacques) Geal Dor (van Gelder) en

Shoshanna Geal Dor-Yitschaki uit Jeruzalem. Tevens was hij een achterkleinzoon van de Utrechtse rabbijn Jozef van Gelder en Eva Dinner.

Sergeant eerste klasse (Rav Samal) Hillel Dinner is op 23 december jl. gesneuveld in Gaza. Hij was 21 jaar oud en maakte in reservedienst deel uit van chativat Kfir. Hillel kwam oorspronkelijk uit Talmon. Pas getrouwd met Zehava waren zij samen in Chashmona'im gaan wonen. Hij is begraven op Har Herzl, Jeruzalem. Hillel's ouders zijn Ron en Tirza Dinner en zijn grootouders Uri en Ruth Dinner. Hij is bovendien een achterkleinzoon van Joseph Zwi (Hirsch) Dinner en Rika Nordheim uit Kfar Chassidiem.

Genealogische aanvullingen: In de Aleh van Rosj Hasjana editie 82/2 vermeldden wij, dat **Yuval Nir z.l.** uit Kfar Etzion op 30 januari sneuvelde in de Gaza strook. We vermeldden toen, dat hij een afstammeling was van de bekende opperrabbijn van Rotterdam Aäron Barend Davids. Hierop kwam een reactie van Chawa Dinner, die het volgende schreef: "Yuval was een kleinzoon van Shifra Nir uit kibboets Sa'ad. Shifra was een van de dochters van Sally en Lies de Beer. Sally de Beer was via zijn moeder, Jeanette Dünner, de oudste kleinzoon van Opperrabbijn dr. Joseph Hirsch Dünner." De rabbinale afstamming van Yuval Nir kwam dus uit meerdere richtingen.

Ro'i Miller z.l.

Verder wees Chawa Dinner erop, dat ook de in diezelfde Aleh genoemde **Ro'i Miller z.l.** een nakomeling was van Rav Dünner: "Zijn overgrootmoeder Sara ben Aharon-Dinner (Kvutzat Yavne), was een kleindochter van Rav Dünner (haar vader Israel Dinner leefde in Kfar Chassidiem, naast zijn zoon Joseph Zwi Dünner)."

Tenslotte stamden ook de hierboven genoemde soldaten van deze zelfde familie af. **Omer Moshe Gealdor z.l.** via zijn overgrootmoeder Eva Dinner en **Hillel Dinner z.l.** als achterkleinzoon van Joseph Zwi (Hirsch) Dinner en Rika Nordheim uit Kfar Chassidiem.

OPROEP

Beste lezers van Aleh,

Mijn naam is Carli Kooijman en ik ben journalist bij Pointer, het onderzoeksjournalistieke programma van KRO-NCRV.

Wij hebben de afgelopen maanden onderzoek gedaan naar het oorlogsverleden van onze eigen omroep: de KRO. Aanleiding was de in augustus verschenen EO-documentaire 'Het verraad van Hilversum', waarin werd omschreven hoe de KRO al in 1939 Joodse musici begon te ontslaan, nog vóór de Duitse inval in 1940. De documentaire, die hier is te bekijken, concludeerde: "De KRO had de nazi's niet nodig om onderscheid te maken tussen Joodse en niet-Joodse medewerkers." Ons eigen archiefonderzoek in het Nationaal Archief, het NIOD, het Katholiek Documentatie Centrum en Beeld en Geluid heeft ons veel geleerd over deze zwarte bladzijde in onze geschiedenis.

Om het verhaal van de Joodse KRO-musici zo goed mogelijk te vertellen, zijn wij ook op zoek naar hun nabestaanden en bekenden. Een deel van hen hebben we zelf al gevonden, en met hen hebben we pijnlijke maar waardevolle gesprekken gevoerd. Maar omdat het al zo lang geleden is, is een groot deel lastiger te vinden. Daarom hebben wij deze oproep geplaatst: <https://pointer.kro-ncrv.nl/pointer-zoekt-nabestaanden-joodse-kro-musici>.

Wij willen langs deze weg graag met nog meer personen in contact komen.

Met vriendelijke groeten,

Carli Kooijman

Pointer zoekt nabestaanden Joodse KRO-musici

Waarom besloot de KRO, nog voordat de Duitsers in 1940 Nederland binnenvielen, Joodse orkestleden te ontslaan? Wie waren deze KRO-orkestleden, en wat is er met hen gebeurd? Help ons mee met het onderzoek.

Ga naar: www.pointer.nl/orkest

december 2024
23 UIT DE GEMEENSCHAP

NIEUWTJES UIT PEKI'IN IN OORLOGSTIJD

Nee, er is geen ramp gebeurd, desondanks vind ik het belangrijk mijn column van deze keer aan mezelf te wijden. Ik zit op dit moment nogal ongemakkelijk achter mijn pc, namelijk van lies tot tenen in het gips. En ik heb iets van me af te schrijven als alleenstaande, in Peki'in wonende vrouw.

Op de eerste dag van Soekot, het loofhuttenfeest dat acht dagen duurt, liep ik welgemoed richting het buurdorp waar mijn Marokkaans-Joodse vrienden wonen. Ik ging ze vrolijk feest wensen en nam de gebruikelijke route zoals ik die, sinds de dood van Abel vier jaar geleden, elke Sjabbat loop. Er is een steile helling in het dorp waar ik altijd heel voorzichtig loop om niet uit te glijden. Er stonden veel auto's en mannen waren aan het bouwen, waarbij ze veel water gebruikten. Het asfalt glom. Ondanks mijn voorzichtigheid ben ik toch onderuit gegaan, viel op mijn knie en kon niet meer opstaan. De bouwers kwamen meteen van de steiger om mij op te rapen, maar het lukte niet op mijn rechter been te staan. Ze sleepten een fauteuil aan en hesen mij daarop. Snel kwam er iemand met een rugzak van de plaatselijke EHBO, die de wond schoonmaakte en afdekte met verband. Toeschouwers belden een tijdje rond en vervolgens kwam er een auto met twee mannen, die mij met veel moeite op de achterbank schoven.

Op naar het regionale ziekenhuis van Nahariya, de stad aan zee, ongeveer tien kilometer van de Libanese grens, waar een oorlog woedt en waarvoor ook mijn twee kleinzoons zijn ingezet. Bij de ingang van de Eerste Hulp van het ziekenhuis, de 'cheder mioen', leverde men mij af. Op een bed geschoven, reden ze me een lift in, niet naar boven maar naar beneden. Wat ik niet wist was dat alle ziekenhuizen in Israël in oorlogstijd hun afdelingen voor de veiligheid in de kelder propten. Er volgden nachtmerrieachtige taferelen met een vanzelfsprekende accuratesse waar je u tegen zegt. Routinewerk. Nadat röntgenfoto's waren gemaakt, werd het hele been in het gips gezet. Ik had mijn knieschijf gebroken; vervolgens reden ze me voor opname naar Orthopedie, waar ik in

het verdomhoekje naast het zusterstation terecht kwam. Naast mij voelde ik achter het gordijn een persoon, die zwaar lag te kreunen en tegenover mij lagen gewonde soldaten, ook hun bedden tegen elkaar aangeschoven. Voortdurend geschuif dus, als die mensen behandeld werden.

Omdat ik nauwelijks kon zitten lag ik naar het plafond te kijken. Ineens wist ik het: ik lag in een bunker met hangende buizen en draden. Ik maakte me absoluut niet druk over mijn been, des te meer echter over de situatie thuis, mijn poezen, mijn kippen, mijn tuin. Dat werd steeds erger. Misschien lag het aan de pijnstillers die mij met een spuitje in mijn mond gegeven werd – een methode die in Nederland alleen veterinaire wordt toegepast – maar mijn doorgaans lage bloeddruk bereikte al snel eenzame hoogten. Dat had tot gevolg dat mijn bed er elk kwartier werd uitgeschoven om me te meten. Daarnaast moest ik elk kwartier ook plassen. Een bel bij het bed was er niet, dus schreeuwde je luid dat je moet plassen. Ik kreeg ineens een bord aan mijn bed gehaakt dat ik 'nuchter' was. Eten zou ik dus niet krijgen. Ik begreep dat ik geopereerd ging worden.

Tegenover me kwam een man te liggen die om beide benen allerlei staketsel had. Hij lag als het ware in een kooi. We keken voortdurend naar elkaar omdat onze telefoonmuziekjes identiek waren. Gaat de jouwe? Gaat de mijne? Ik bewonderde die man zeer omdat hij rustig kon blijven liggen en ik alsmaar aan het draaien was om een goede houding te vinden. Op het einde, toen ik enkele dagen later 'weggejaagd' werd ('hup naar huis jij'), ben ik die man nog gaan prijzen om zijn geduld. Toen vroeg ik hem ook wat hij nu eigenlijk had. "Schotwonden, allebei de benen op drie plaatsen versplinterd." Ik dacht natuurlijk dat hij in de oorlog was. "Nee, nog erger, een heel smerige," zei hij. Een moslimautochtoon die de wereld 'Palestijn' noemt en wij 'Israëliische Arabieren' – dat was hij zelf – had oorlog met een familie uit een oeroud christendorp bij hem in de buurt. Er waren twee

kinderen doodgeschoten en er vielen gewonden, waaronder dus mijn gesprekspartner. We hebben hier in Galilea meer van dergelijke dorpen waar er lustig op wordt losgemoord. Ik hoor jullie denken.

Om 12 uur 's nachts – van slapen kwam natuurlijk niets met die enorme herrie – schreeuwde een hoogbejaarde man zijn lijden uit in een prachtig Jiddisj en de TL-lichtbakken bleven allemaal aan; er kwam een zuster langs met een blad met opgewarmd eten. Nee, de operatie ging niet door. En morgen ook niet, heel misschien op Sjabbat. Dat was even slikken.

Af en toe schoof er een stoet militair groen langs het bed achter een brancard aan, hele jonge mensen. Natuurlijk werd ik meteen bevangen door de immer aanwezige angst voor het lot van mijn kleinzoons, die respectievelijk als commando en paramedic in Libanon zaten. En ondertussen werd de bezorgdheid hoe het nu allemaal thuis moest steeds groter. Ik wist niet dat Sadiqa, mijn ongetrouwde buurvrouw, al mijn taken als vanzelfsprekend had overgenomen. Ze had tevens het dorp ingelicht.

Ik bleef nog een paar dagen lotgenote van deze nachtmerrie. En toen, op Sjabbat, werd ineens zonder aankondiging mijn bed uit de rij gewrongen en was ik onderweg naar de operatiekamer. Daar stond een afgetobde dr. Nudelman mij al op te wachten om de twee stukken van mijn knieschijf weer aan elkaar te koppelen met een modern soort metaal. Het onopvallende piepjonge zustersje bleek in werkelijkheid de narcotiseur te zijn. Toen ik na de ingreep wakker werd, dacht ik dat ik dood was en in een andere dimensie zat. Heel langzaam, op een golvende manier kwamen elementen van de operatiekamer bij me binnen, ze kwamen en gingen.

Net toen ik die ochtend mijn dunne griesmeelpap met minitomaatjes uit een schaal had opgesierd, ontstond er ineens een grote opwinding. Het personeel begon tegelijkertijd met de bedden te slepen. Iemand riep: "U moet naar huis!" Weer een probleem: hoe kom ik thuis? Hoe kom ik de trappen af? "U bestelt maar een ambulance." Zuinige Ruthje kwam meteen met protesten, zelf betalen? Ja, u moet, doe het dan maar voor mij, zei de Russische hoofdzuster. Dat was voor mij voldoende om het heft zelf in handen te nemen. Ik zag die aardige Ethiopische zuster langskomen, die altijd een vriendelijk woord voor me had: "Zuster, kun jij het ziekenhuis uitgaan en bij Yad Sarah (organisatie die gratis hulpmiddelen uitleent) twee krukken halen? Ze deed het meteen. Hijgend wrong ze zich door de menigte met de krukken naar mij toe.

Nu kwam het moment dat ik het alleen moest doen zonder zekerheid of ik überhaupt op het zieke been kon staan! Ik liet me pardoes uit bed zakken en o, wonder, ik kon weer staan, zonder pijn zelfs. De krukken aangehaakt en daar ging ik. De hoofdzuster met haar vazallen stopten midden in de chaos en keken met open mond naar mij en toen ineens begonnen ze te lachen en te klappen! Snel belde ik vriendin Lies – afkomstig uit Vogelenzang – of ze me kwam halen.

En zo is geschied. Ik propte mezelf plus stijf been op de achterbank en we reden door een stralende ochtend, begeleid door de zware dreunen van onze Iron Domes, die bossen raketten van de Hezbolla mannetjes uit de lucht halen, weer naar huis. Zonder moeite kon ik van de trappen naar beneden lopen, naar mijn huis! Gelukkig, de planten hingen niet slap.

De gipsen kwelgeest mag drie weken bij me logeren, dan moet ik weer terug naar het ziekenhuis om een gemakkelijker steun voor de knie te krijgen, alles bij elkaar zes weken. Het huis raakt afgeladen met het fruit en de chocolade en wat niet al van burens en vriendinnen. Ik heb echter helemaal geen eetlust en ben nog steeds misselijk van de narcose.

Nou ja, een futilliteit toch?

Ruth de Jong

Nieuws uit

JOODS NEDERLAND

Door Harry Polak

Het nieuws in deze rubriek is vooral gebaseerd op berichten gepubliceerd op [jonet.nl](https://www.jonet.nl) of in andere Nederlandse media. Deze aflevering bestrijkt de periode van half augustus tot circa medio december 2024.

In de afgelopen periode was sprake van diverse gebeurtenissen die veel weerslag hadden op de Joodse gemeenschap in Nederland en tevens Israël en Israël's raakten. Zelfs letterlijk. Er was ruime aandacht voor tal van antisemitische uitingen. Er waren helaas ook vrij veel sterfgevallen in de Joodse gemeenschap. Gelukkig waren er naast al dit negatieve nieuws ook positieve zaken voor Nederlandse Joden. En er verschenen veel boeken.

Maccabi-rellen

Het zal weinigen ontgaan zijn dat de komst van Israëlische Maccabi-supporters voor een voetbalwedstrijd op 7 november tegen Ajax leidde tot heftige rellen in Amsterdam. Zowel voor als (vooral) na de wedstrijd maakten op scooters rijdende Marokkaanse en Turkse Nederlandse jongeren en taxichauffeurs jacht op aanhangers van Maccabi, door henzelf een 'Jodenjacht' genoemd. Er vielen rake klappen en enkele Israël's belandden in het ziekenhuis. Misdragingen, zoals het van gevels halen van Palestijnse vlaggen door de harde kern van Maccabi werden als excuus opgevoerd. De Amsterdamse burgemeester Femke Halsema sprak eerst van een gitzwarte nacht. Later nuanceerde zij dat. Ook de Tweede Kamer debatteerde over de kloppjacht op Israël's, waarbij het accent allang niet meer lag op de anti-Joodse en anti-Israël uitingen. Het ging toen om 'het integratieprobleem' waarna moslims zich gediscrimineerd voelden. Een kabinetscrisis werd snel

afgewend. Burgemeester Halsema ging in gesprek met de Joodse gemeenschap in Buitenveldert en kreeg van velen kritiek vanwege eerdere incidenten (zoals bij de opening van het Holocaustmuseum) en de gebeurtenissen rond de kloppartij die de gevoelens van onveiligheid voor Amsterdamse Joden verder hebben vergroot. Joods Amsterdam zette zich volop in om Maccabi-supporters op te vangen en naar Schiphol te brengen.

Antisemitisme-aanpak

Mede naar aanleiding van de 'Maccabirellen' stelde de regering een plan op en werd geld vrijgemaakt om antisemitisme aan te pakken. Het Centraal Joods Overleg toonde zich daarover tevreden. Na het begin van de door Hamas gestarte oorlog, lieten antisemitische incidenten een sterke stijging zien.

Arrestatiebevelen premier Netanyahu en Nederland

Door het in Den Haag gevestigde Internationaal Strafhof zijn arrestatiebevelen uitgevaardigd tegen Israëlische politici vanwege de Gazaoorlog. De minister van Buitenlandse Zaken gaf daarop direct aan dat Nederland tot arrestatie van Netanyahu zal overgaan zodra deze voet zet op Nederlandse bodem. Dat leidde tot een negatieve reactie van Israël.

Levering onderdelen F-35 aan Israël

De advocaat-generaal, de belangrijkste adviseur van de Hoge Raad, heeft het advies uitgebracht dat het verbod op export naar Israël van reserve-onderdelen voor de F-35 dient te worden gehandhaafd. Diverse hulporganisaties (zoals Oxfam Novib en PAX) stapten eerder naar de rechter die hen in het ongelijk stelden. In hoger beroep kregen ze echter wel gelijk, waarna de Staat in cassatie ging bij de Hoge Raad.

Israëlische raketten voor marine

Anderzijds koopt Nederland wel Israëlisch wapentuig. Zo worden twee in aanbouw zijnde fregatten van de Nederlandse marine uitgerust met door Israel Aerospace Industries gefabriceerde Barak-raketten en langeafstand Harop-munitie.

Herdenking 7 oktober 2023

In de Raw Aron Schustersjoel (Obrechtsjoel) werd een herdenking gehouden voor de slachtoffers van de wrede Hamasaanval op 7 oktober 2023. Daarbij waren premier Schoof en enkele ministers aanwezig, evenals vertegenwoordigers van de coalitiepartijen, VVD, PVV, BBB en NSC en diverse oppositiepartijen, zij het niet alle.

gerestaureerde Obrechtsjoel

Herdenking op de Dam

Op 7 oktober werd op de Dam een waardige herdenking georganiseerd waaraan veel pro-Israëlische christenen deelnamen. Pro-Palestijnse groepen probeerden de herdenking te verstoren, wat hen nauwelijks lukte door ingrijpen van de politie. Niettemin zijn Israëlische vlaggen

afgepakt en is een rookbom afgestoken. De avond ervoor had het CIDI in Amstelveen een grote pro-Israël demonstratie op touw gezet. Er waren bekende sprekers uit de politiek, zoals Caroline van der Plas (Boerenpartij) en Rob Oudkerk (PvdA). Ook de grootvader van Ofir Engel die enkele maanden gegijzeld was in Gaza, voerde het woord.

Giro 555

Er ontstond een ernstig meningsverschil tussen omroepen die meewerkten aan de inzamelingsactie voor hulp aan Gaza (60%), Libanon (35%) en ook Israël (5%). Sommigen vonden dat er geen cent naar Israël mocht, anderen vonden 5% te weinig. Het CIDI noemde de gang van zaken beschamend.

Verbod demonstraties op de Dam

Veel ongenoegen was er over het verbod van de Amsterdamse burgemeester om een pro-Israëldemonstratie op de Dam te houden. Deze moest worden verplaatst naar het plein voor de Stopera omdat op de Dam de veiligheid niet kon worden gegarandeerd. Een pro-Palestijnse demonstratie werd eveneens niet toegestaan op de Dam.

Joods Museum en sekstentoonstelling

In november opende het Joods Museum een tentoonstelling over hoe het omgaan met seksualiteit binnen het Jodendom. Enigszins ondeugend draagt de expositie de titel 'Sex: Jewish Positions.' De plicht tot het krijgen van (veel) kinderen ging in het Jodendom altijd gepaard met plezier voor huwelijkspartners, aldus de organisatoren.

Tentoonstelling in 't Joods museum

Boekennieuws

Ewoud Sanders schreef "Jood, de vergeten geschiedenis van een beladen woord." Ludy Giebels schreef "Jacob Israël de Haan in het Palestijnse labyrint (1919-1924)" over de tegenstrijdige broer van schrijfster Carry van Bruggen, die van zionist antizionist werd en van seculier in religieus veranderde. "Matses met aardbeien" geschreven door Jan van der Linden, dat over Joods Beverwijk gaat, werd herzien en opnieuw uitgebracht. "Vergeet trieste dagen," geschreven door Hinke Piersma, gaat over jurist David Simons die een hoge positie bekleedde in het ambtelijk apparaat en de oorlog overleefde via Theresienstadt. Voorts verschenen er nog diverse Joodse familiegeschiedenissen, zoals "De Gottschalls" (van 1700-1950) door Lizette Eijsbouts en "100 Jaar Familie" over vijf generaties op vier continenten van de hand van Sivan Behr. Het boek "Israël 7 oktober", samengesteld door de Israëlische journalist Lee Yaron, kwam recent in Nederlandse vertaling uit.

Antisemitische incidenten

Er waren veel antisemitische incidenten. Te veel om op te sommen. We beperken het tot enkele voorbeelden. Er is ingebroken in het huis van een Joodse man in Buitenveldert. De inbrekers haalden de inboedel – met veel Joodse voorwerpen – overhoop en brachten vernielingen aan. De man is waarschijnlijk gevolgd na een pro-Israël demonstratie waar hij op het podium werd geïnterviewd over zijn betrokkenheid bij Israël.

In Den Haag is een Joodse man (77) mishandeld nadat hij had geprotesteerd met een Israëlische vlag bij een pro-Palestijnse sit-in op een station. De Israëlwinkel, tevens pand van Christenen voor Israël in Nijkerk werd herhaaldelijk beklad met pro-Palestijnse en anti-Israëlische leuzen. In Apeldoorn brachten onverlaten stickers

Jan van der Linden

Matses met aardbeien

gemaakt door Jan Wolkers ter herinnering aan de Sjoa, wordt gerestaureerd. De jaarlijkse Auschwitz-herdenkingen vinden altijd daar plaats.

In de Limburgse plaats Schipperskerk is een monument onthuld ter ere van schippers die Joden tijdens de Sjoa hielpen. Tientallen binnenvaartschippers hielpen Joden met onderduiken en vormden een verzetsgroep die sabotage pleegde.

De gemeente Rijssen-Holteln bood excuses aan voor het gedrag van de burgemeester die tijdens de Sjoa Joden aangaf. Niettemin blijft de straat die naar hem vernoemd is, bestaan.

Overleden

Het overlijden van Avraham Roet in september in Zürich op 96-jarige leeftijd, kreeg uiteraard ook aandacht in Joods Nederland vanwege zijn grote inzet voor herstelbetalingen aan door de Sjoa getroffen Joden. Op 85-jarige leeftijd overleed in Amsterdam de econoom Victor Halberstadt die over een groot netwerk in de hoogste kringen beschikte. Ook 85 werd de journaliste en schrijfster Lisette Lewin, heel bekend door haar roman "Voor bijna alles bang geweest" uit 1989. Pim de la Parra, de Surinaams-Nederlandse cineast van Joods komaf overleed op 84-jarige leeftijd. Hij brak door met de ietwat erotische Blue Movie.

aan met de tekst "Apeldoorn Jodenvrij." In Amsterdam waren stickers met de tekst "Palestine Free" voorzien van scheermesjes om mensen te verwonden als ze de stickers wilden verwijderen. Op universiteiten is de sfeer voor Joodse studenten en docenten nog steeds onveilig. Bij de Universiteit van Maastricht is Amanda Kluvel, een universitaire docente (Holocauststudies) die achter Israël staat, op sociale media ernstig bedreigd. Zie de website: <https://www.antisemitismenieuws.nl>

Positief nieuws

De restauratie van de Snoge die vier jaar in beslag nam, is afgerond. Het gebouw is grondig onder handen genomen. Er is nog steeds geen elektra aangebracht. Als vanouds zorgen kaarsen voor de verlichting. Ook ontbreekt verwarming.

Het 'gebroken spiegel'-monument in het Wertheimpark,

Restauratie van de Snoge

ייפ וינקה:

הגיבורים הכי קטנים בהולנד

מכירים את **ייפ ואת ינקה**? אם לא, כנראה שאתם לא ילדים הולנדים...

ייפ וינקה הם גיבורי התרבות הכי קטנים בהולנד, אבל הם ענקיים! שני הילדים המתוקים, דמויות פרי מוחה הקודח של הסופרת **אני סמיט**, עומדים במרכזם של 235 סיפורים קצרים קלאסיים, שנכתבו בשנות החמישים והפכו לנכס צאן ברזל בארץ הולדתם. עם טקסטים פשוטים וחכמים, תמימים ומלאי דימיון, המלווים באיוריה הנפלאים של פיפ וסטנדורף, **ייפ וינקה** כבשו את לבבות הצעירים והמבוגרים בהולנד ובמדינות רבות אחרות, והם הולכים לכבוש גם את הלב שלכם!

ילדים בגילי 4-10 - אתם מוזמנים למפגש שמת, שבו תכירו את הפרחח והפרחחית ההולנדים הקטנים ותקבלו טעימה מכמה סיפורונים מקסימים, שישאירו אתכם עם חשק לעוד.

אני גיא פינקלשטיין, סופרת ובעלת עסק עצמאי לשירותי תוכן ותואר שני בהיסטוריה ופילוסופיה של המדעים. בין ספריי גם "העצלן שלא רצה להיות מלך", ספר הרפתקאות לראשית קריאה, שזכה במענק מפעל הפיס ואף תורגם לאנגלית.

את סיפורי **ייפ וינקה** המקסימים קראתי בשפת המקור, הולנדית. את אלה שאקריא במהלך המפגש תרגמתי באופן חופשי ונגיש. להזמנת מפגש לנגים, לבתי ספר, למרכזים קהילתיים, לאירועים פרטיים או לכל מסגרת אחרת, צרו עמי קשר: guy.finkelstein@gmail.com או 0522-397-398.

טוט זינס!

IOH - CONTACTPAGINA

IOH KANTOOR

tel: 03-5625611
fax: 03-5625575
IOHolland.office@gmail.com
www.ioh.co.il
www.facebook.com/
IrgoenOleiHolland
POB 872
5510801 Kiryat Ono

LEDEN VAN HET HOOFDBESTUUR

Marion Levkovits- Bamberger

Voorzitter (Dagelijks Bestuur)
MarionVoorzitter@gmail.com

Gideon van der Sluis,
penningmeester
James Loewenstein,
vice-voorzitter, secretaris
Yvonne Ben-Hador
Malka Shamir-de Leeuw
Itamar Engelsman
Sef van Ments

AFDELINGEN

JERUZALEM

iohjerusalem@gmail.com
Voorzitter: **Eliahoe Philipson**
Penningmeester:
Mieke Waterman-Daniels
mirjammieke.daniels@mail.huji.ac.il
Secretaris: **Dini Goldschmidt**
Tel: 050-6748552
Facebook: Irgoen Olei Holland
Jeruzalem

NETANYA-SHARON

Voorzitter: **Yvonne Ben-Hador**
tel: 09-7748007 yb0712@gmail.com
Penningmeester: **Henry Velleman**
tel: 09-7444082
henryve31@gmail.com
Secretariaat:
netanya.sharon2@gmail.com

TEL AVIV

Itamar Engelsman
itamar.engelsman@me.com
054-4336879

BE'ER SHEVA

voorzitter: **David de Leeuw**
tel: 054-4260792

OUDERHUIZEN

BETH JULIANA

David Raziël 22 | 4681222 Herzliya
tel: 09-9704646 fax: 09-9576529
office@beth-juliana.co.il
www.beth-juliana.co.il

BETH JOLES

Kikar Harakafot 1 | 3474901 Haifa
tel: 077-7374100 fax: 04-8372891
joles@joles.co.il | www.joles.co.il

SOCIALE ZORG

NINI CZOPP

Landelijke sociale zorg voor Shoa
overlevenden en hun partners
tel: 09-9794146 | fax: 077-470209
Galit@nini.org.il
www.nini.org.il
Postadres: PO Box 8112; 4918002
Petach Tikwa

FONDSEN

KEREN MEJOCHEDET

tel: 03-5625611
IOHolland.office@gmail.com

JAD DAVIDS

POB 5207 | 4615102 Herzliya
tel: 054-7600043
davidsfonds60@gmail.com
www.jad-davids.com

NEDERLANDSE OVERHEID

AMBASSADE

Beit Oz, 13e verdieping
Abba Hillel 14, Ramat Gan
POB 1967, 5211802 Ramat Gan
tel: 03-7540777 | fax: 03-7540749
tel@minbuza.nl

VenO - WUV

Bezoekadressen op afspraak:

Nederlandse Ambassade – afd.
VenO Abba Hillel 14 (13e etage)
Ramat Gan. Tel: 03-7540741
Maak de goede keuze in het menu:
toets 1 voor Nederlands; 2 voor
Engels; 3 VenO afdeling. Bereikbaar
maandag t/m vrijdag 9:00-12:00

Andere spreekuren:

Beth Joles Haifa - 077-7374100
Beth Juliana Herzliya - 09-9704646
Jeruzalem - 03-7540741
tel-veno@minbuza.nl

IOH-leden in de VenO

Clientenraad

Rob Coopman
David Eisenmann 08-9761618
Barend Elburg
Elly Maoz-Drukker 09-8998367
Chanoch Mogendorff 052-3990636
Malka Shamir-de Leeuw
052-2700665
Loeki Themans
Ruth Vleeschouwer

OVERIGE ORGANISATIES

AKEVOTH

De genealogische website is nog
te bereiken via:
www.dutchjewry.org

ELAH - Psycho-sociale begeleiding

Yigal Allon 157/941
6744365 Tel Aviv
tel: 03-6910921 fax: 03-6951574
elah@elah.org.il www.elah.org.il

SNBN - Stichting Nederlanders Buiten Nederland

Vertegenwoordigers Israel:
chayabrasz@gmail.com
Marina de Leeuw,
marinaSNBN@gmail.com
harrypolak@gmail.com
www.
nederlandersbuitennederland.nl

Stichting GOED - Grenzeloos Onder Een Dak

Voor Nederlanders in het
buitenland
www.stichtinggoed.nl/goed

FACEBOOK -groepen

IOH ארגון עולי הולנד
Irgoen Olei Holland Jeruzalem
Dutch Forum Israel
Dutch Jerusalem
Nederlandse vrouwen in Israel
Embassy of the Kingdom of the
Netherlands in Israel

HOI-emailgroep

Vrije discussie tussen leden
onderling.
Geef je op bij:
daviddeleeuw@gmail.com

IOH-mail

[https://groups.google.com/u/1/g/
ioh-mail](https://groups.google.com/u/1/g/ioh-mail)
Sinds 2006 stuurt de IOH via de
IOH-mail mededelingen door voor
de Nederlandse gemeenschap in
Israel.